

שילוב ערבים בהיי-טק: הכוונות טובות, הביצועים עדיין חלשים

רק 1,500 מיותר מ-100 אלף עובדי ההיי-טק בישראל באים מהמגזר הערבי, אולם יש קרן אור: עמותת צופן פועלת לשילוב עובדים ערבים בתעשייה ונוחלת הצלחות

למקום עבודה שתיאורטית אמורה לקחת לי חצי שעה יכולה להימשך שלוש שעות, בגלל התשתית התחבורתית הלקויה, סיפר סלאמה. לא מעט מעסיקים מנצלים את בעיות המרחק וההגעה לעבודה כתירוץ לכך שהם פשוט לא מוכנים להעסיק ערבים. אלא שגם כשירצו לגור בקרבה למרכזי ההיי-טק, הם עלולים להיתקל בקשיים מצדם של בעלי דירות יהודים, שימצאו תירוצים לא להשכיר להם.

מגבלה אחרת היא השירות הצבאי. באופן כללי, אין לבוגר אוניברסיטה ערבי, גם אם יש לו ציונים גבוהים, אותם הסיכויים לקבל עבודה בהיי-טק כמו שיש לצעיר שזה עתה סיים שירות באחת מיחידות המחשב העיליות של צה"ל. המציאות הזאת קיימת מזה שנים, והדרך להתגבר עליה היא להיות יצירתיים. כמו, למשל, המיום שעמותת צופן יוזמת כעת: קיום ירדי תעסוקה לבוגרים ערבים בקמפוסים שבהם הם נמצאים. יש לזה כמה הצלחות.

אחת מגולות הכותרת של פעילות צופן היא פעילות שכנוע של יזמים ומשקיעים להקים חברות היי-טק במרכזי ישובים ערביים. מיום כזה קיים כבר כמה מזה כמה שנים בנצרת, שהפכה להיות מרכז היי-טק שמעסיק עובדים ערבים ויהודים כאחד. המטרה של צופן היא לשכפל אותו ולהקים מרכזים דומים ביישובים ערביים נוספים בארץ, למשל במשולש.

שילוב ערבים בחברה הישראלית חשוב מסיבות רבות. ההיי-טק יכול וחיוב להיות המוקד שמעודד שילוב כזה ומהווה דוגמה לרו קיום אפשרי בין עמים שונים. בסופו של דבר, מדובר באוכלוסיה שמהווה 20% מאזרחי מדינת ישראל ושילובם בענף יכול להיות המנוע שישינה במעט את המציאות הלא נורמלית שבה אנחנו חיים. אלא שכל זה לא ייעשה, ולא צריך להיעשות, בלי מעורבות ממשלתית מכוונת. לא ייתכן שכל הנטל ייפול על כתפי התעשייה.

יהודה קונפורטס

שמתקבל לעבוד בחברת ההיי-טק מוקיר ומכבד את המעסיק שלו ולא ימהר לעבור למקום עבודה אחר בגלל תוספת של עוד כמה אלפי שקלים לחודש - מה שכמובן לא נכון במגזר היהודי. ובכל זאת, אחוזי השילוב של המגזר הערבי בהיי-טק בארץ נמוכים ביותר. מתוך יותר מ-100 אלף עובדים, רק בין

באחרונה אירחנו במערכת אנשים ומחשבים נציגים של עמותת צופן, שפועלת מאז 2008 לשילוב בני המגזר הערבי בשוק ההיי-טק. ברב שיח השתתפו, בין היתר, שני צעירים מהמגזר הערבי, שהצליחו להתברג לתעשייה למרות ועל אף כל הקשיים הניצבים בפני הערבים הישראלים בתחום.

השניים הם יסמין פאנוס, בודקת תוכנה מחברת My Things, ושאדי סלאמה, תומך טכני בחברת eTeacher. נלוו אליהם נציגי העמותה ושני אנשי משאבי אנוש מהחברות ניס וורפון, שסיפרו כי המגמה שלהן היא לשלב יותר ויותר עובדים ערבים. ואולם למרות האווירה האופטימית למחצה, התחושה בקרב משתתפי הדיון הייתה שיש כוונות טובות אבל התוצאות רחוקות מלהשביע רצון.

כוונות טובות הוא גם שמו של ספר שיצא לא מכבר בהוצאת ידיעות אחרונות - ספרי חמד, שעוסק במחקר ובמעקב על שילובם של ערבים ישראלים בחברות היי-טק. המחברת היא רוני פלומן, שעובדת כיועצת לחברות בתעשייה. זהו ספרה השני של פלומן, והוא מבוסס על שלוש שנים של מעקב וצפייה בהיי-טק הערבי בישראל.

אחת המסקנות שעלו הן מהספר והן מהרב שיח היא, שבכל הנוגע לשילוב ערבים בהיי-טק קיים בתעשייה חוסר מודעות, עד כדי בורות. כששוחחה על הנושא עם איש ההיי-טק, משקיע רציני בסטארט-אפים, כזה שנראה מצוי בעניינים, היא שמעה אמירות כמו: "זה פשוט מדע בדיוני", "כמה ערבים יש בהיי-טק בכלל?" ו"כמה עמודים אפשר לכתוב בנושא?"

האיש לא פגש מעולם יזם ערבי, ועד לפגישתו עם מחברת הספר לא העלה על דעתו שיום אחד יקום יזם ערבי ויקים חברות היי-טק. כאשר היא סיפרה לו על חברות שמעסיקות ערבים ועל מיזמים שקמו במגזר זה, הוא היה בהלם.

סלאמה ופאנוס עמדו על היתרונות שבהעסקת צעירים ערבים: לדבריהם, ערבי

השאלה היא מתי גם הביצועים יהיו טובים. עטיפת הספר כוונות טובות

1,500 ל-2,000 על פי הערכת צופן, מגיעים מהמגזר. יש לכך סיבות רבות והצעירים שנכחו ברב השיח סיפקו כמה מהן: ראשית, המגבלה הגיאוגרפית. חלק גדול מחברות ההיי-טק נמצאות במרכז הארץ ואין זה סוד שהתשתית התחבורתית ביישובים הערביים, הן התחבורה הציבורית והן הכבישים, מפגרת בהרבה מאשר במגזר היהודי. זוהי תוצאה של מדיניות מכוונת של קיפוח משולבת בבעיות משילות ומנהיגות במגזר עצמו. "ההגעה